

Δέρμα ἀλώπεκος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀλεπεῖα. Πβ. ἀλεπόγωνα.

ἀλεποτορὸς ὁ, ἀμάρτ. ἀλιπουτορὸς Ἡπ. ἀλ'πουντορὸς Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλεποῦ καὶ τορὸς, παρ' ὃ καὶ ντορὸς, ὅθεν τὸ ἀλ'πουντορὸς.

Ἰχνη ἀλώπεκος.

ἀλεπότρυπα ἡ, σύνθη. ἀλεπότρυπα Πελοπ. Ἀργολ. Γύθ. Κορινθ. Λακων. Μάν. Οἶν. κ. ἀ.) ἀλουπότρυπα Πελοπ. (Βασαρ.) ἀλ'πότρυπα Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀ. ἀλ'πότρυπα Πελοπ. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Πάτρ. τρέζ.) ἀλεπουδότρυπα ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλεποῦ καὶ τρυπα. Τὸ ἀλεπουδότρυπα ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ πληθ. ἀλεποῦδες.

Τρυπα, φωλεὰ ἀλώπεκος ἔνθ' ἄν. : Ὁ σκαντζόχερος σὲ λίγο ἤδρε μὲ ἀλ'πότρυπα κ' ἐπῆγε γιὰ νὰ μπῇ μέσα (ἐκ παραμυθ.) Πάτρ. Γλέπω ἔναν καὶ πετεινὰ ἀπὸ τὴν ἀλουπότρυπα μὲ ἓνα χεροκάκκαβο 'ς τὸ κεφάλι (ἐκ παραδ.) Βασαρ. Συνών. *ἀλεποκοίτης I, ἀλεποφωλεῖα. Πβ. ἀλεπόσπηλο. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀλεπότρυπα Ἀργολ. Λακων. Μάν. Ἀλ'πότρυπα Αἰτωλ. Ἡπ. Ἀλεπότρυπες Γύθ. Ἀλ'πότρυπες Αἰτωλ. Ἡπ. Ἀλ'πότρυπες Καλάβρυτ. Στρέζ.

ἀλεπού ἡ, ἀλωπού Ἡπ. Δ.Κρήτ. Κύπρ. Μέγαρ. Πόντ. (Κερασ.) Σίφν. — Λεξ. Βυζ. ἀλουπού Ἀθ. Εὐβ. (Ὁρ.) Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. (Αἰν. κ. ἀ.) Ἰθάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθν. Κύπρ. Μακεδ. Πελοπ. (Ἀνδρίτσ. Ἀρκαδ. Γορτυν. Λάστ. Λεντεκ. Μαυρίκ. Τριφυλ. κ. ἀ.) Σάμ. Τένεδ. κ. ἀ. — Λεξ. Πόππλετ. ἀλεπούκοιν, καὶ Καππ. (Σινάσσ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ.) ἀλ'πού Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. κ. ἀ.) Ἰμβρ. Κυδων. Λεσβ. Ἀθην. Σάμ. Στερελλ. (Εὐρυταν.) κ. ἀ. ἀλ'πού Εὐβ. (Ἰστ. Στρόπον. κ. ἀ.) Ἡπ. (Ζαγόρ. Ἰωάνν. κ. ἀ.) Θεσσ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. κ. ἀ.) Μακεδ. Πελοπ. (Αἰγ. Ἀρκαδ. Βυτίν. Καλάβρυτ. Κορινθ. Πάτρ. κ. ἀ.) Προπ. (Κύζ.) Ρόδ. Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Λοκρ. κ. ἀ.) ἀλαπού Κάλυμν. Κάρπ. Κῶς Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. Τήλ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀλωπώ, ὃ παρ' Ἡσυχ. κατὰ διόρθωσιν τοῦ ἀλωπά. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,96 καὶ ΗΡernot ἐν Mélanges offerts à Schlumberger 212. Οἱ τύπ. ἀλωπού καὶ ἀλουπού καὶ μεσν. Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 1063 (ἐκδ. Wagner σ. 178) «τὴν ἀλωπού τὴν ἄπιστον τὸ πῶς καταμυτώνει» καὶ Γαδάρου διήγ. στ. 2 (ἐκδ. Wagner σ. 124) «ὁ λύκος μὲ τὴν ἀλουπού πῶς ἔπιαν τὸ φαρμάκι». Ἡ λ. καὶ παρὰ Πορτ.

1) Τὸ ζῷον ἀλώπηξ κοιν. καὶ Καππ. (Σινάσσ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ.) : Φρ. Εἶναι μὲ ἀλεπού ! (ἐπὶ τοῦ πανούργου, ὑπούλου καὶ δολίου. Ἡ μεταφ. χρῆσις ἤδη ἀρχ. διὰ τὴν γνωστὴν πανουργίαν τῆς ἀλώπεκος. Πβ. καὶ Κ.Δ. (Λουκ. Εὐαγγ. 13,32) «πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ» ἦτοι τῷ Ἡρώδῃ κοιν. Γραιὰ ἀλεπού (ἐπὶ τοῦ παμπονήρου, διότι ἡ γηραιὰ ἀλώπηξ εἶναι ἐμπειροτέρα) πολλαχ. Τῆς ἀλεπούς τὰ μάτια (τὰ χρυσᾶ νομίσματα διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς λάμπσεως) Ἀθην. κ. ἀ. Τῆς ἀλεπούς ὁ ὄρκος (ἀστεῖος ὄρκος γινόμενος ὡς ἐξῆς. Τίθεται ἐπὶ μανδηλίου ξυλάριον ἢ ἄχυρον, τὸ ὁποῖον καλεῖται ὁ ὀρκιζόμενος νὰ λάβῃ διὰ τῆς γλώσσης, ἐνῶ δὲ οὗτος ἀνύποπτος προσάγει τὴν γλῶσσαν, ὁ κρατῶν τὸ μανδήλιον ἀρπάξει αὐτὴν κάτωθεν) Πελοπ. (Κορινθ. Λακων.) || Παροιμ. Τί θέλ' ἡ ἀλεπού 'ς τὸ

παζάρι ; (δὲν πρέπει κάνεις νὰ μεταβαίνει ὅπου δὲν πρέπει ἢ νὰ ἐπεμβαίνει εἰς ἀλλοτρίας ὑποθέσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἐνδεχόμενον νὰ ἔχῃ ἐνοχλήσεις, ὡς ἡ ἀλώπηξ δὲν πηγαίνει εἰς τὴν ἀγοράν, ὅπου διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ συλληφθῇ. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,465 ἔνθα καὶ αἱ διάφοροι παραλλαγὰι τῆς παροιμ.) σύνθη. Τί γυρεύει ἡ ἀλεπού 'ς τὰ γουναράδικα ; (οὐδεὶς ἐκουσίως ἐμπίπτει εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του) πολλαχ. Ἡ ἀλ'πού καὶ τὸ παιδί τῆς ἓνα δέρμα ἐκρατήσαν (ἐπὶ συγγενῶν ἀμφοτέρων κακοήθων) Πελοπ. Τῆς ἀλουπούς τὰ μάτια καὶ τὸ διάβολο παντρεύουν (ὅτι διὰ τῶν χρημάτων τὰ πάντα κατορθώνονται. Πβ. *ἀλεπομμάτης) ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,464. Ὅσου νὰ πάῃ ἡ ἀλ'πού 'ς τοῦ παζάρ' τ'ς πῆραν τοῦ τουμάρ' (ἐπὶ κινδύνου ἐγγυτάτου, τὸν ὁποῖον δὲν δύναται τις ν' ἀποφύγῃ) Θεσσ. Ἡ πον'ρὰ ἀλ'πού ἀπ' τὰ θυὸ πονδάρια πιάνει (ἐπὶ πονηροῦ ἐμπλεκομένου ἀνελπίστως εἰς περιπέτειαν) Μακεδ. (Νάουσ.) Ἡ-ῖ-ἀλιπού 'ς τοῦ νύπνου τ'ς πιτ'ναρέλλια ἔγλει (ἐπὶ τοῦ φανταζομένου τι ὡς πραγματικόν, διότι τὸ ἐπιθυμεῖ, ἐν γένει δὲ ἐπὶ τοῦ ἔχοντος πάντοτε τὴν διάνοιαν ἐστραμμένην πρὸς πράγματα, τῶν ὁποίων τὴν ἀπόκτησιν σφοδρῶς ἐπιθυμεῖ) Κυδων. Ἡ ἀλεπού ἐκατὸ χρονῶν καὶ τὸ ἀλεπόπουλλο ἐκατὸ δέκα (ἐπὶ θρασείας καὶ προπετοῦς νεανίσκου ἀντιλέγοντος εἰς πρεσβυτέρους καὶ ἀξιούντος ὅτι καλύτερον αὐτὸς γνωρίζει τὰ πράγματα, ὡς ἂν τὸ νεογνὸν τῆς ἀλώπεκος ἠμπορῇ νὰ εἶναι πολυπειρότερον ἀπὸ αὐτὴν ἢ ἐπὶ τοῦ ἀσυστόλως ψευδομένου) πολλαχ. Ἡ ἀλαπού 'χεν ἀργατεῖαν κ' ἐκείνη σταχάλα (ἐπὶ τοῦ παραμελοῦντος τὴν κυρίαν αὐτοῦ ἐργασίαν καὶ περὶ ἐπουσιώδη καὶ ἄσκοπα καταγινόμενου σταχάλα — συνέλεγε κατόπισθεν τῶν θεριζόντων τοὺς καταλειπόμενους ὑπὸ τούτων στάχες. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,459) Τήλ. Ἡ ἀλεπού 'ς τὴν τροῦπα τῆς δὲν ἐχώρει, κολλοῦσθαι μάζευε (ἐπὶ τοῦ ἐνεργοῦντος ἀναπαύοντος πρὸς τὰς δυνάμεις του) Εὐβ. (Κύμ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀλέπα. β) Σκώπτικῶς ὁ βοσκὸς (διότι καιροφυλακτεῖ νὰ εἰσαγάγῃ τὰ ζῷα πρὸς βοσκήν εἰς ξένον κτήμα μολὶς ἀπουσιάσῃ ὁ ἰδιοκτήτης) Στερελλ. (Αἰτωλ.) γ) Τὸ δέρμα τῆς ἀλώπεκος Ἀθην. Θράκ. (Σαρεκκλ.) κ. ἀ. Ἐγούνωσα τὸ φόρεμα μ' μὲ ἀλεπού Σαρεκκλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀλεπεῖα. 3) Παιδιὰ κατὰ διάφορον τρόπον παιζομένη ἐκασταχοῦ α) Εἰς τῶν παικτῶν ὀρίζεται ὡς ἀλεπού, οἱ δὲ ἄλλοι ὄρνιθες. Ἡ ἀλώπηξ καταδιώκει τὰς ὄρνιθας. Ἡ κινδυνεύουσα ὄρνις δύναται νὰ πηδήσῃ ὑψηλά, ἂν δὲν τὸ κατορθώσῃ, αἱ λοιπαὶ τὴν περιστοιχιζοῦσαν φωνάζουσιν πούλ πούλ καὶ προσπαθοῦν νὰ παρασύρουν τὴν ἀλώπεκα. Ἡ θυγομένη ὄρνις γίνεται ἀλώπηξ καὶ συνεχίζεται ἡ παιδιὰ Πελοπ. (Μαντίν.) β) Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κύκλος, εἰς ὃν εἰσέρχεται εἰς τῶν παικτῶν καλούμενος ἀλουπού, πέριξ δὲ αὐτοῦ τοῦ κύκλου στέκουν οἱ συμπαῖκται λοιδοροῦντες τὴν ἀλώπεκα. Τότε αὕτη ρίπτει κατὰ τούτων μανδήλιον φέρον κόμβον, ὃ δὲ κτυπηθεὶς ἀντικαθιστᾷ αὐτὴν εἰς τὸν κύκλον καὶ συνεχίζεται ἡ παιδιὰ. Ἄν ἡ βολὴ ἀποτύχῃ, ἡ ἀλώπηξ ἐξέρχεται βαδίζουσα διὰ τοῦ ἐνὸς ποδὸς διὰ νὰ λάβῃ τὸ μανδήλιον, ἂν δὲ πατήσῃ διὰ τῶν δύο ποδῶν, τύπτεται μέχρις οὗ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κύκλον Κεφαλλ. γ) Εἰς τῶν παικτῶν ὀρίζεται ἀλ'πού, οἱ δὲ ἄλλοι σχηματίζουν κύκλον πέριξ. Κατόπιν συνθήματος ἡ ἀλώπηξ ἀρχίζει νὰ τοὺς καταδιώκῃ, οὗτοι δὲ φεύγοντες προσπαθοῦν νὰ εὗρουν ξύλινόν τι ἀντικείμενον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ προσκολληθῇ ἕκαστος, διότι δὲν ἔχει πλέον τότε δικαίωμα νὰ τοὺς ἐγγίσῃ. Ὁ κτυπηθεὶς προτοῦ προσκολληθῇ εἰς ξύλον γίνεται ἀλώπηξ καὶ ἐξακολουθεῖ ἡ παιδιὰ Στερελλ. (Αἰ-